

Inhaia vrak dan nase in
delj in praznikov.
Innored daily except Sundays
and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETNO—YEAR XV. Cene lista
je 25.00.

Entered as second-class matter January 28, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., četrtek, 4. maja (May 4) 1922.

Subscription \$2.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 104.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

HARDING IN OTROCI POLITIČNIH JETNIKOV.

Vrata Belo hiše so zaprta malim
"križarjem", ki so priomali od
vseh strani.

JUSTIČNI TAJNIK JIH TUDI NOČ SPREJETI.

Washington, D. C. (Federated
Press). — Predsednik Harding ni hotel sprejeti
žena in otrok političnih jetnikov
vaj za par minut, ko so na svojem
krizievem potu dosegli v Washington, da osebno prosijo po-
miločenja svojim možem in očetom.

Značilno je, da se je predsed-
nik Harding odtegnil sprejemu s
tem, da je posiljal svojega tajnika k utrujenim otrokom in ženam z
naročilom, da naj gredo k justič-
nemu tajniku Daughertyju, ki je
na drugem koncu mesta. Ko so
prišli tja, so zopet morali čakati
na stranskih hodnikih, med tem
ko je Daugherty delal pridigo o
svetosti zakona voditeljem otrok.

Značilno je tudi to, da se je
predsednik Harding v istem času,
ko so dosegli otroci in ženo poli-
tičnih jetnikov pred Belo hišo,
prav prijazno poslavljali od lorda
in "lady" Astor, ravno tako kot
je pozdravljali gledališke igralke,
igralce žog, rokoborce, bankirje,
korporacijske odvetnike, monar-
hične begunce iz Rusije in druge.

Da je bila slika sprejema še
bolj popolna, je prišel delavski
tajnik iz svoje uradne sobe in na-
letel na "križarje", ki so od utru-
jenosti stopičali po hodniku
sem in tja in ki so prišli tako da-
leč v Washington, da imposajo po-
miločenja za svoje roditelje; Da-
vis je misnjade omemnil, da naj
se umakneta in posamežno vstrelj-
no stopnišča navdol.

Ko so "križarji" prišli z vla-
kom zjutraj in posetejo v Wash-
ington, so bili vse razvili spreti.
Isti policaj, ki je zabranil Debsu
spregoroviti par besed v slovo-
njem prijateljem, je pritekel k

vlaiku in prepovedal fotografom
slikati. Ko so se prepeljali do Belo
hiše v avtomobilih, kateri so jim
preskrbeli člani amnestijskega
odbora, je policija velela, da morajo
ostati avtomobili sunaj in da
tudi napisov ne smejo nesti s se-
boj, češ, da se ne sme nadlegovati
predsedniku s takimi napisi: "Že-
ne in otroci političnih jetnikov."
— "Dosedaj se ni bil zaprt noben
profitar." — "Ali je mnenje že
zločin?" — "Jeda je samo za de-
lave."

Ko je Astorjev avtomobil od-
driral izpred vrat Belo hiše, so
imeli slikarji za premikajoče slike
obišli posla, da so lahko slikali
povorko malih križarjev, ki so
stali na stranskem hodniku. Ko je
bila povorka urejena, je se pričelo
pomikati proti Beli hiši, na čelu
je bila Kate Richards O'Hare in
Don Reeder, ki je nesel veliko
ameriško zastavo, toda povorka
je bila ustavljena od vratarjev.

Nato so ili Kate Richards O'Hare,
W. B. Hough, ga. Charles Ed-
ward Russel in Mary Gertrude
Fendall v predsednikov urad,

kjer so bile sprejete od pred-
sednikovega tajnika. Straža Belo hiše
so veste čuvale vhod, da bi otroci
ne prestopili praga. Kate O'
Hare je nesla v narodju malo He-
len Keller Hicks, tri leta staro
hčerko William Hicksa iz Guth-
rie, pravnuka enega Hicksa, ki je
ustanovil postajo "Hicksite Qua-
ker." Njen oče se nahaja v zvezni
državi kaznilnici v Leaven-
worthu in dosedaj jo je videl edino-
vate v premikajočih slikah, kater-
e so kazali v kaznilnici. Helen
je bila vsa vzradočena, ko je viden
oskrbuje Strie Sam za pred-
sednika.

Zvezni generalni pravnik Daugherty je reklo, ko je sprejel de-
legacijo, da ne bo sproščega po-
miločenja; študiral bo pa posa-
mejne slučaje onih, ki so proslili
pomiločenje in da bo vpoštival
predloženo prošnje. Vpoštaval pa
ne bo prošen onih, ki sami niso
proslili za pomiločenja. V zelo
vredno debato je pa prišel, ko je
pričel govoriti s Kate O'Harejo-
ve, češ da ona ni nobena dobra
prisika za pomiločenje drugih.

Med delegacijami je bila tudi ga-

ta, katera sin se nahaja že po-
to leto v zaporu obdolžen, da je
bil član I. W. W. Toda predno je
bil obdolžen tega "zlodina", je že
bil v zaporu v Rockfordu eno le-
to, ker se ni hotel registrirati in
je bil tudi v zaporu takrat, ko je
bil obdolžen, da je I. W. W. Jus-
tični tajnik je obljubil nesrečni
materi, da bo osebno pregledal vse
zadeve tikajoče se njene sina.

Mali križarji bodo ostali v Wa-
shingtonu nekoliko časa, da bodo
sprejeti od predsednika; in ako
bodo tudi morali straliti okrog Be-
lo hiše. Izročiti mu hčerje pro-
silkajo, katero so prinesli s seboj.

(Dolje na 3. strani.)

Hough, katera sin se nahaja že po-
to leto v zaporu obdolžen, da je
bil član I. W. W. Toda predno je
bil obdolžen tega "zlodina", je že
bil v zaporu v Rockfordu eno le-
to, ker se ni hotel registrirati in
je bil tudi v zaporu takrat, ko je
bil obdolžen, da je I. W. W. Jus-
tični tajnik je obljubil nesrečni
materi, da bo osebno pregledal vse
zadeve tikajoče se njene sina.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Ameriško
poslanstvo ju je obdolžilo, da sta
v New Yorku prodala nekemu
trgovcu zlati rudnik brez zlate na
\$300,000.

Pariz, 3. maja. — Na zahtevo
ameriškega poslanstva je pariški
policijski artileri dva Avstralska,
ki sta rekla, da se imenujeta John
Pinchott iz Melbourne in Arthur
Ernest Cox iz Londona. Amer

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Kopiji se ne vrnejo.

Naročnina: Zdajnjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri meseca; Chicago \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 za tri meseca, in za inozemstvo \$8.00.

Način za vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2057-20 So. Leland Ave., Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenske National Benefit Society.

Owned by the Slovenske National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.00, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

SLIKE IZ NASELBIN.

Siboneyan, Wis. — Tukajanje tovarne se precej povoljno obrajejo, toda ubogi delavec mora zarati skoraj zastonj, ako se hoče za silo preživljati.

Dne 22. aprila je umrl v naši naselbini dobro znani rojak, Anton Suša, gostilničar in trgovec, v starosti 39 let. Pogreb za pokojnikom je pokazal, kako prijavljen je bil ranjki pri vseh.

Dne 23. aprila pa je izgubil življenje rojak Peter Gibbs. Njegovo pravo ime, mislim, da je bilo P. Peterlin in je bil doma iz Spodnjih Rečic na Stajerskem. Omenjenega dne je šel v bližnje mesto Port Washington obiskat svojo zaročenko gdđ. Katherine Watry, po rodu Nemko. Le-ta ga je ustrelila brkone iz mačevanja, ker je odlašal s poroko. Po strelijanju na zaročenca je ustrelila še sebe, tako da sta postalila oba žrtvi nesrečne ljubezni.

Zelo žalostno je, ker pokojni ni bil v nobeni podporni organizaciji. Ni prav prijetno prositi milodarov okrog rojakov za kritiko stroškov za pokojnim, zato naj bo rojakom to vglied, kako se so potreba podpora društva. Imamo jih več v naši naselbini, zato vse, ki še niste zavarovani, ne odlašajte. Tudi SNPJ ima tu močno svoje društvo, ki je po mojem mnenju še najboljše. Pri jednoti je prosto vsakomur, naj bo kakršnegakoli verskega prepridanja. V verske zadave posameznika se tu ne vtika, pač pa jednota prav po materinsko skrbi za svoje člane, da so v slučaju potrebe preskrbljeni.

Naročajte se na njen dnevnik Prosveto, kajti to je res pravi delavski list. Dolžnost vsakega slovenskega delavca je, da ga podpira. Podpirati moramo naše delavske organizacije in časopisje, ako hočemo, da bomo kdaj dočakali boljši časov. Dokler bodo stali "nižji" v temi in nepodobeni, toliko jih bodo "višji" lahko tlačili. Ko pa bodo "nižji" spregledali in razumeli boj, tedaj ga jim ne bo težko izbojovati in nastopili bodo boljši časi. — Anton Debev.

Roundup, Mont. — S tujim srcem naznam, znancem in prijateljem žalostno vest, da nam je neusmiljena smrt istrgala iz naše srede ljubega sinka in brata, Feliksa Mlekuša, v najlepši otroški dobi, starega devet let in sedem mesecov. Ponosredil se je, oz. bil povozen od tovornega avtomobila dne 22. aprila nekaj pred osmo uro zvečer in po štirih urah neznosnih bolečin je za vedno zapal v tukajnji bolnišnicici.

Pogreb se je vrnil dne 25. aprila ob drugi uri popoldne ob številni udeležbi občinstva in šolske mladine. Zadnja mu je zapela v slovo lepo nagrobnico na mirovniku.

Lepo se zahvaljujem mrs. Mary in mr. Mike Keršanu, ki sta nam s požrtvovalnostjo pomagala v vseh zadavah in nam stala ob strani v teh nepopisljivih žalostnih urah. Dalje se najljudnejše zahvaljujemo mrs. Ivanka Klansek in Agnes Komac, šolski mladini za lepe darovane evetice in vence, ki so krasili krsto nam nezaposnemu sinku in bratu. Tudi bratu Martinu in njegovi družini hvala za udeležbo pri pogrebu, dokler sploh vsem, ki ste se udeležili sprevoda. Tebi ljubljeni sinko in bratec pa želimo, da najti bo lahka zemlja in spavaš sladko v ameriški gradi. — Andrej in Kristina, starši; Andrej in George, brata; Ema in Helena, sestri.

Diamondville, Wyo. — Zavezal se je živeti v zakonskem stanu rojak Jos Koček, po domače Svajgar, doma iz St. Vida na Dolenjakem, a pred nedavnim došlo iz slovenske domovine gdđ. Roxy Bašel, doma iz Novega mesta na Dolenjakem. — Porodila sta se tudi Blaž Kos in Joe Glas, znana fantka iz Diamondville. Med stavko sta si preskrbila tovarisce. Želimo vsem najboljše v zakonskem stanu.

Stavka se mirno nadaljuje; vrste stavkarjev so trdne kakor iskale. — Porodevalec.

Iron Mountain, Mich. — Redkodaj se kdo oglaši iz te bogate naselbine, zato se oglašam jaz, da se ne morem pohvaliti z razmerami, ki mislim, da so prav tako kot pôvod, koder vladta ta družbeni red.

Obhajali smo poroko rojaka Antona Lavriča iz Kranje na Primorskem z grščem Marijo Kordič, doma iz Loškega potoka. Vrnila

se je dne 23. aprila in celo do 29. Rojak Lavrič je poznan po vsej okolici Iron Mountain. Zabavamo imeli tako, da se bo mnogi tukajšnji rojak spominjal. Manjkalni ni ničesar, da je bila zabava popolna in navzoča je bilo veliko število Slovencev iz vse okolice. Da bi le imeli še mnogo takih svatbenih zabav! Novoporodenoma želim obilo sreča. — Porodesalec.

Montgomery, Pa. — Tako dne 1. aprila je zastavalo pri nas 3500 premogarjev, med katerimi ni nobenega odpadnika in vse lepo v miru in redu poteka. Tudi kožakov nimamo v naši naselbini.

Kako milijo od tu je radnik, pri katerem se ruderji dolgo časa niso mogli pridružiti nám, vendar so dne 11. aprila kakor en mož vsi pristopili k organizaciji. To je mala naselbina Reblak, Pa. S tem se je pridružilo nam 400 do 500 mož, kar je lepo delo in bi morale posnemati na ta način tudi druge naselbine s neorganiziranimi premogarji. Žal je mnogo zasepljenih, da niso spregledali, kaj se godi po svetu.

Šest milij od tu je naselbina Wintondale, Pa., kjer je zaposlenih kakih 500 rudarjev. Vsi poizkusili dosedaj so bili zastonj. Večina delavcev v tej naselbini so Poljaki in Madžari, a tudi nekaj Slovencev je tam. Lahko so ponosni, ko stopajo s "kozaki" na delo in od dela ter so zavarovani s stražami. Prišel bo čas, ko bodo begali iz naselbine do naselbine, toda naši tovarisi bodo s prstom kazali za njimi. Koliko čuta je v vaših arhivih Dobro vem, da prejemate list Prosveto, torej vam je znani naš položaj ter slišati ste kljuc za pristop k organizaciji, da posnemate svoje sotrpine po drugih naselbinah, ki so bili ravnotako neorganizirani, a vseeno se ne odzovete. Ozrite se na druge naselbine. V Wehrumu, Pa., je 200 mož, Dintonu Armerfortu 400 do 500 mož in Skatin 300 mož. Vse je pristopilo k organizaciji U. M. W. of A. Če kolikor pomislite na druge, mislim, da vas mora srce boleti. Storite torej svojo dolžnost. Držite skupaj in ne zavidajte kakih drugih narodnosti. Bodite žele prijatelji a tuje in vzpodobujte jih ter pripeljite k organizaciji. To je pogoj naše zmage.

Pedlarski klub št. 2, prav dobro napreduje. Njega člani so se predno lotili čitanja naprednih listov kot sta Prosveto, Glas Svobode in še nekaj drugih. Oglašili naj bi se kaj še iz drugih naselbin, posebno radi bi kaj slišali iz naprednega Johnstowna, kjer menda delajo kar po 12 do 14 ur na dan in prejemajo ogromno plačo do enaindvajset in pol centov na uro. Lepa naprednost, kaj ne, bratje! — Član društva št. 60.

JAVNA GOVORNICA.
Glasovi članov S. N. P. J. in čitalcev Prosvete.

Canonsburg, Pa. — Stavka premogarjev v zapadni Pennsylvaniji je v polnem zamahu. Premogarji se vzdržavajo pred vsemi nasilnim dejanjem. O koncu stavke je danes še težko govoriti, vemo pa, da smo se premogarji zvezli vzdržati v stavki do konca, pa naj pride kar hode. Če bomo premogarji zmagali, bo to večikega pomena za vse premogarje po Združenih državah, da celo za vse delavstvo. Upati je, da se bodo tem gigantekom boju pridržili tudi neorganizirani. Brez pomembno bi bilo sedaj govoriti o krivicah, ki se godijo že dolgo vrsto let premogarjem, danes je potreben in pomembno samo takojšno organiziranje in pristop vseh neunijskih delavcev v vrste stavkarjev.

Casopisje dnevno poroča, da neunijski premogarji trumoma pristopajo v vrste stavkarjev. Le tako naprej, kajti samo na ta način bo vam mogoče izboljšati bedni sedanj položaj. Ne čakajte, da vam bo kdo drugi priboril boljše plače, krajši delavnik in boljše živilenske razmere, vi se pridružite k organiziranim bratom, ki se bore za boljšo bednost vseh. Dovolj dolgo ste od strani opazovali boj organiziranega delavstva, zato je čas, da nastope tudi vi. Sami si pridobite boljše razmere za sebe in svoje družine. Baroni premoga se vozijo v krasnih avtomobilih in žive v načelih vse za naše stroške. Stanujejo v krasnih palatah, ki smo jih mi pomagali zgraditi v potu svojega obrazu. Žive razkošno in vsega imajo v izobilju, poleg se pa nam posnemajo, ko

se mi mučimo za dosego boljšega kosa kruha. Edino mi, delaveci vzdružemo svet in ustvarjamo blagostanje bogatašev, zakaj moramo torej mi živeti v pomajnjaku. Skrajni čas je že, da se razstijo mogočni podjetniki in se vzame rudniška podjetja skupno z zemljo v ljudsko last. Še celo v svetem pismu ni nikjer zapisano, da je Bog razdelil zemljo. Adamu je baje rekel, da bo v potu svojega obrazu jedel kruh ne pa, da bo ta kruh zemlje, njegov, drugi Evri, tretji Kajna in Abeljna itd. Že zaradi tega je krivično, skozi mogoči trdijo, da je zemlja njih lastnina.

Na družvenem polju v naši naselbini dobro napredujemo. SNPJ ima tu močno postojanko. Društvo Postojanska Jama štev. 138 šteje 225 članov ter nad 100 članov v mladinskem oddelku. Društvo lastuje tudi lastno dvorano, ki je ena najboljših v tem mestu in se ceni na dva tisoč dolarjev.

Dne 3. aprila je nemila smrt ugrabilis iz naše srednje nadvise prijubljenega sobrata Johana Kirna, ki je bil eden med prvimi, ko se je ustavil državu SNPJ. Bil je v najlepši možki dobi, star 32 let. Bolan je bil samo šest dni za pljučnico. Rojen je bil v vasi Koritnice na Notranjskem, v Ameriki pa je bil 12 let. V starem kraju zapušča brata in se stro, tu v Canonsburgu pa štiri bratre in dve sestri.

Naše društvo Postojanska Jama, št. 138 SNPJ mu je položilo v zadnjem pozdrav na krsto krasnovenec in ga spremilo z družveno zastavo ter vsemi člani na tukajšnje katoliško pokopališče. Kot predsednik društva so vsem iz srca zahvalili za obilo udeležbo sprevoda. Tu je spet dokaz, da naša dijona SNPJ in nje društva spoštujejo versko prepridanje vsehčega člana in dlanice ter da društvo ne goji fanatizma in nazilja. V vrstah SNPJ se goji sasne bratsko ljubezen in sočustvovanje.

V tukajšnjo slovensko "Aleksander" godbo je pred kratkim pristopilo deset mladeničev od 9 do 12 let. Godba ima novega učitelja, g. Josipa Silvestra, rodom Italijana, ki je pred kratkim dospel iz stare domovine. Omenjeni je prepotoval naše slovenske kraje in so mu tamkajšnje razmire dobro znane, godba bo priredila v soboto dne 6. maja vselico v korist blagajne. Na obilje udeležbe ste povabljeni vsi Slovenci iz Canonsburga in okolice. — John Koklich.

Hendersonville, Pa. — V št. 92 Prosveto je bil priobčen dopis br. J. Bolte, dijaka iz Pittsburgha, Pa., ki kritisira meno radi stvari, kateri mu ni jasna. Kot dijak in intelligent bi moral vedeti, ako žlovek v kaki stvari ni na jasnu, da se je treba najprej informirati na pristojnem mestu, potem šele priti s kritiko v javnost. Kako naj pričakujemo, da bodo pripravljeni delavci razmeli društvene zapisnike sej, če ga že dijak, ki je nekaj let študira, ne razume.

Ne spuščam se v detajle njegovega dopisa, vendar bi priporočil, da br. Bolte še enkrat pregleda društvene zapisnike, in sicer zapisnik z dne 12. decembra, 1920, izredne seje z dne 17. januarja, 1921 in zapisnik z dne 5. maja, 1921. Pogleda naj tudi v pravila, kaj pišejo na str. 51 do 52, pod črk. c. ter na str. 54, člen 8.

Radi te stvari je moralno društvo pozvati prejšnjega tajnika na društveno sejo, da bi dal pojasnilo, ker člani niso bili na jasnu, posebno radi pisma, ki ga je pisal br. Bolte dne 13. maja v Barberton, O. Če bo brat Bolte vse dobro predtal in razmisli, mislim, da bomo na jasnu. Če pa mu stvar se ne bo jasna in bo mislil, da ni pravilno, kar je platalo društvo dne 12. marca, sem pripravljen to vsto izročiti nazaj, poleg pa dam še \$100, ako se pravilno dokáže moja krivda. — Vinko Polanec, tajnik.

West Frankfort, Ill. — Ker radi čitam dopise iz raznih naselbin, sem se tudi taj da odločil napisati nekajkrat vse stvari iz naše naselbine, dasi nimam pisati kaj važnega. Kakor so povod po premogarjih naselbinah na stavki, so tudi pri nas. Sedaj imamo dovolj časa za razne druge posle, in res nekateri prav pridno obdelujejo domače vrtove, kopijojo vodnjake in nekateri rible, pri čemur imajo skoraj uspeha, ker so zadnji delavci vodnjake nanesli toliko rib, da jih nekateri kar z rokami lovijo; nekateri se urijo v petju, a je težko, ker nimajo pevovodje. — Že večkrat smo prosili Franča Fon-

da iz bližnje naselbine, Orienta, da bi nas prišel učiti. Prav, da mu je nemogoče učiti dva peska zborja, je baje s samimi pevci v Orientu preveč zaposlen.

Nekateri so šli na obisk k svinjem znancem in med temi sem bil tudi jaz. Obiskal sem slovensko naselbino Nokomis, kjer sem našel stare znance in nekdanje veterane krampa in lopate. Nekateri teh veteranov so mi zatrivali, da bodo v sedanjem premoščarskem boju tako solidarni, da sploh ne primejo nikdar več za kramp ali lopato.

Nokomski Sloveni so izgubili tri vrle in zavedne fante, Johna Eržena, Johna Mencingerja in Miha Jurkuška. Ti trije, ki so tudi moji starci znanci in prijatelji, ne bodo več dajali ameriškim motociklom profit. Zapustili misijo do težje in gredo iskat večje svobode tja daleč v južno Srbijo. Z ruskih delavcev bodo v maju lahko peli marševje, kakor smo jo enkrat misili v Nokomisu, a nam je nokomška buržavija zabranila. V Rusiji je gotovo odmevala dne 1. maja iz milijon in milijon grl.

Kako zelo se časi izpreminjavajo. Pred leti je služila Sibirija carju, da je pošiljal tja sebi nevarne ljudi, in so morali delati z verigami na rokah po sibirskih rudnikih. Buskega človeka je že

zaznamovali na rokah po sibirskih rudnikih.

Človek bi akoraj lahko trdil,

da se je zgodil čudež. Rusi so šli takoreč z glavami skozi zid, brkone misle, naj se razbijte zid ali pa njih glave. Njihova volja je bila trdna. Poštešilo so jim je razbiti oni zid, ker so storili napad na pravem času. Če bi bili udarili dva tedna pozneje, bi bili poraženi kakor je rekel Lenin. Rekel je, da se je za zmago nad buržavijo največ zahvaliti petrograjskim delavcem, ki jih je od enega oddelka ostalo samo 17 mož.

H koncu dopisa se zahvalim vsem rojakom v Nokomisu, pri katerih sem bil o velikonočnih praznikih na obisku in menil dobro postrežbo. Posebno grehvala Nacetu Rusa in njegovi sočagi. Njeg za dobrot postrežbo z jedili, njemu pa za vse drugo. Toplo ju priporočam vsem rojakom, ki se bodo vstopili v Nokomis. — John Dolmar.

Odhod v Rusijo.

New York, N. Y. — Mnogo se

dita o Kuzbas organizaciji, kateri pa tudi prispisuje prostovoljne tehničarje. Tu je velika razlika, med tem dvojim: Kuzbas organizacija je namesto ona, ki bo vse v svojo last rudnike v Kuzbasu in je sklenila pogodbo s sovjetsko vlado. Delavci v rudnikih Kuzbasa ne bodo delali za Rusijo, temveč bodo prodajali svoje proizvode ruski vladni. Naša skupina iz Zieglerja, Ill., je organizirana kot skupina tehničarjev, ki gremo v Rusijo prostovoljno in bomo šli, kamor nas bo postavila vladna. Delali bomo za vlad. V tej skupini smo različni rokodelci, tesarji, mizarji,

17. DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Gibanje

na industrijski uniju. Centralni odbor sveze strokovnih unij v Ogdenu, Utah, je soglasno sprejal rezolucijo, ki poziva Ameriško delavsko federacijo, da naj sklicuje konferenco vseh mednarodnih unij, na kateri se naj raspravlja o združenju unij po industrijih. (Gompers bo zoper pokal jese.)

Spopad med stavkarji in policisti v Kanadi. Stavkujoči pristaši delavci v Montrealu so pričeli 3. maja sijutrat v konflikt s policijo, ki je hotela razgatiti stavkovne straže. Vest se glasi, da je bilo izstreljenih čez sto strelov in dva policaja sta bila ranjena.

Pristranstvo železniškega odbora. Zastopniki 15 unij železniških delavcev so zadnji petek odšli iz pisarne vladnega železniškega delavskega odbora v Chicagu, ko je odbor pričel začiljavati stranke, ki nimajo direktne zvezze z železniškimi družbami. Zastopniki delavcev so izjavili, da je odbor pokazal pristranost, ker je začiljavil neprizadete stranke in valed tega ne marajo prisostvovanja začiljanju.

Stavka rudarjev. Položaj v Pennsylvaniji, kjer je največja rudarska fronta v sedanjem boju, je povsem dober. William Feeney, organizator U. M. W. of A. za zahodno Pennsylvanijo, poroča, da okoliš Uniontowna je docela organiziran. Prihodnji teden sledi okoliš Point Marion. Glavni stan organizacije se preseli v Uniontown, v Connellsburgu in Mt. Pleasantu bosta pa podružnici glavnega stana. Delovodje, ki niso nikdar sanjali, da bi rudarji v tem kraju stavkali mesec dni, se tolazijo, da se rudarji vrnejo na delo 10. maja. Zadnji mesec so bosje obvestili kompanije, da bo konec stavke 15. aprila. Delovodje so tolažijo začetnik, izvzemši že operatorji priznajo rudarjem njihove zahteve.

S fronto naših rudarjev.

(Avtinska poročila).

Stavka v Claridgu.

Claridge, Pa. — Dopisnik iz Greensburga kakor mnogi drugi nas pozivajo, naj bi pristopili v unijo rudarjev. To se je že zgodilo, in sicer prej kot se je oglastil dopisnik iz Greensburga in mnogi drugi. Domalega vsi smo že v uniji le eden rov ima še zaposlenik 9 kopačev, drugi pa 12. Ena majna je že nekaj časa zaprtia. Dopisnik sam priznava, da je bila krivica, ker nismo bili toliko časa organizirani premogarji v Westmorelandu.

Bilo je leta 1894, ko smo bili tu po unijskem distriktu št. 5 v Pittsburghu organizirani in smo začakali. Oblikujemo nam je bilo, da bodo ostali unijski delavci držali z nami in radovale smo zastavali. Unijski rudarji 5. okrožja so dobili izpolnjene svoje zahteve, mi pa smo bili nato pozbavljeni. Sliš so delat, pozabili vse obljube, ki so jir dali nam in nas pustili na cedilu. Nismo se hoteli raditev podatih in še stavkali skozi tri mesece; stradali smo, vendar upali. Naši bratje, unijski delavci pa so podjetnikom nakončno dovolj premoga, več kakor kdaj prej in tako smo v stavki podlegli.

Leta 1910. so storili z nami isto. Spravili so nas na stavko z obljubami. Kak je bil štrajk, ne bom pisal, ker je že domalega vsakemu znano. Unija je zopet pozabila na storjene obljube, ko so njeni člani dosegli, kar je bilo treba, mi pa smo stavkali skozi 16 mesecev. Tri mesece po prehrambi stavki pa nam kompanija še ni hotela dati dela, ker so bili njeni rovi zelo poskodovani radi dolgega neobratanja.

Bratje pri uniji, glejte, da bo zdaj unija z nami bolj pravična, saj vi tvorite unijo in vi sami ste krivični, ako se z nami ne postopa pravično. — Pozdrav od najstarejšega naselnika v Claridgu.

"Na delo ali pa iz kemp." Walsenburg, Colo. — Po dopisih iz drugih premogarskih naselbin se razvidi, da povsod stoji v stavku bolj na trdnem stališču kot pri nas, v Coloradu. Kar je Rockefellerjev rudnikov po taj okolini, skoraj v vseh obratujejo in postajajo še tako odobni podjetniki. da ne dajo več vsakemu dela. Podjetniki drugih rogov kot Victor Fuel kompanije in Rocky Mountain kompanije se pa razume-

slali po kempah letake z napisom "Na delo ali pa iz kotorišč". Hudo se stori delavec v takem položaju, ako se zaveda, da bomo za najmanj 50 let nazadovali, če podležemo v tej stavki. Victor American Fuel Co. je določila gotov rok, do kdaj morajo stavkarji izprazniti stanovanja, če ne gredo delavec. Ista se najbolj prizadeva za uvedenje odprtje delavcev. Na ta način vidijo, da bi lahko z delavcem postopali po svoji volji.

Kdo bo zmagal v tej gigantski borbi, bo pač odvisno od delavstva samega, samo solidarno bo moral ostati in zvesto svojim načelom, pa bo podleglo zdržano podjetništvo. Samo za en teden naj bi vsi delavci vseh industrij odločili orodje, stopili vsi v eno organizacijo in se izkazali za edine, pa bi dosegli vse, kar jim gre. Pokazati bi se morali za enotne ob volitvah in enoglasno izvoliti svoje zastopnike v kongres, zvezno in državno zakonodajo. Dokler nismo svojih zastopnikov, toliko časa so vse prizadevanja zastonji. Brez vsakega pravega uspeha bo vsaka posamezna stavka. Naj bo delavstvo še tako dobro organizirano, nazadnje živi vseeno le v bedi ter zatirano od podjetništva, ako nima svoje politične moći.

V okolici Walsenburga je bilo do sedaj še vse mirno. Gospodje so nam zopet poslali nekaj državne policije, toda ne toliko kot zadnjih. Dosedaj še niso imeli drugrega dela kot da protežirajo, da ne bi nanje padalo kamenje v rovih in izven rorov.

Komaj mesec dni je minilo, ko se je bila grijetila nevreča v Soprisu rovu št. 2. Rockefellerjeve kompanije. Zahtevala je 17 človeških življenj, med katerimi sta bila tudi Slovenske brata Matt in Anton Valenčič, zelo priljubljeni pri tukajšnjih Slovencih. Tu je zopet znamenje, kako malo se kompanije ali državni rudarski nadzorniki brigajo za varstvo življenja v rudnikih. Samo ogromen profit je nihjih Bog, zato pa se ne zmenijo, da obvarovali delavstvo pre vedno nevarnostjo radi plina in razstrebla. Dokler bo dollar sploščovan kakor Bog, toliko časa se ne nadecajmo, da se bo kaj ved ukrenilo za varnost naših življenj.

Omeniti moram še, kako zelo se Victor American Fuel Co. prizadeva za razbitje stavke. Do Wyomingu in okraju Routtu je nabrala kakih 300 delavcev, ki jih je namenila baje v Delaguo in v Haatings, da tam zopet prične z obraščanjem. Te najeteže menda posiljan v južni Colorado v malih skupinah. — J. Opara.

V Illinoisu ni strelec in najetih pretepačev.

Johnson City, Ill. — Vestki o stavki v Westmorelandu, Pa., so tako povoljne. Dopisnik iz Exporta, Pa., moram priznati, da je imel prav, ko je pisal, da 5. distrikta U. M. W. of A. ni dal nikakor pomoč leta 1917. To mi je potrdil predsednik 12. okrožja, Frank Farrington. Eksporčanom častitam, da so se tako kmalu odzvali pozivu organizacije in stopili z nami v boj. Dopisnik iz Claridga je pisal, da so tam dobro organizirani, vendar po vseh v Prosveti vidim, da so bili bolj med zadnjimi, ko je bilo treba nastopiti proti navalni rudarjev. Vredeti more, da je vsaki funt premoga, ki ga izkopljate po 1. aprili, v pomoč operatorjem, nam rudarjem pa v škodo.

Statistika izkazuje, da je v Združenih državah 750,000 premogarjev, danes pa je organiziranih 580,000, torej imamo še 70,000 neorganiziranih. Če bi bil vsak organiziran v vsak stopil v stavko.

Tri mesece po prehrambi stavki pa nam kompanija še ni hotela dati dela, ker so bili njeni rovi zelo poskodovani radi dolgega neobratanja. Bratje pri uniji, glejte, da bo zdaj unija z nami bolj pravična, saj vi tvorite unijo in vi sami ste krivični, ako se z nami ne postopa pravično. — Pozdrav od najstarejšega naselnika v Claridgu.

"Na delo ali pa iz kemp." Walsenburg, Colo. — Po dopisih iz drugih premogarskih naselbin se razvidi, da povsod stoji v stavku bolj na trdnem stališču kot pri nas, v Coloradu. Kar je Rockefellerjev rudnikov po taj okolini, skoraj v vseh obratujejo in postajajo še tako odobni podjetniki. da ne dajo več vsakemu dela. Podjetniki drugih rogov kot Victor Fuel kompanije in Rocky Mountain kompanije se pa razume-

videli stražnika pred rudnikom, da ne delate prej dokler se ne odstrani izpred rova in to povejte upravitelju rova. Povejte mu, da niste kriminalci temveč pošteni delavci. Druga vaša naloga naj bo, da vplivate kakorkoli na zakonodajo, da se osviji zakon, ki ne bo dopuščal operatorjem zapošljiti vsakogar, tudi takega, ki rudnika morda še nikdar videl ni. V Illinoisu ne more človek kopati premoga, ako nima potrdila, da je izkušen rudar. Zato Illinoiski operatorji niti misijo ne, da bi dovzeli kakake najeteže. Že dvakrat so nam hoteli uvesti druge zakone, toda vpliv organizirane masse je bil močnejši in propadli so.

Pravljicanje dela sedaj ne pristoji nobenemu Hrvatu ali Slovencu, zato zavedeni delavci vplivajo na nje, da bodo pustili delo in stopili na našo stran. Pokazati bi se morali za enotne ob volitvah in enoglasno izvoliti svoje zastopnike v kongres, zvezno in državno zakonodajo. Dokler nismo svojih zastopnikov, toliko časa so vse prizadevanja zastonji. Brez vsakega pravega uspeha bo vsaka posamezna stavka. Naj bo delavstvo še tako dobro organizirano, nazadnje živi vseeno le v bedi ter zatirano od podjetništva, ako nima svoje politične moći.

V okolici Walsenburga je bilo do sedaj še vse mirno. Gospodje so nam zopet poslali nekaj državne policije, toda ne toliko kot zadnjih. Dosedaj še niso imeli drugrega dela kot da protežirajo, da ne bi nanje padalo kamenje v rovih in izven rorov.

Komaj mesec dni je minilo, ko se je bila grijetila nevreča v Soprisu rovu št. 2. Rockefellerjeve kompanije. Zahtevala je 17 človeških življenj, med katerimi sta bila tudi Slovenske brata Matt in Anton Valenčič, zelo priljubljeni pri tukajšnjih Slovencih. Tu je zopet znamenje, kako malo se kompanije ali državni rudarski nadzorniki brigajo za varstvo življenja v rudnikih. Samo ogromen profit je nihjih Bog, zato pa se ne zmenijo, da obvarovali delavstvo pre vedno nevarnostjo radi plina in razstrebla. Dokler bo dollar sploščovan kakor Bog, toliko časa se ne nadecajmo, da se bo kaj ved ukrenilo za varnost naših življenj.

Zato bratje, vstopajmo! Naj pride še hujše, podleči ne smemo. Veseli me, da operatorji molče kažejo, da jih sploh ne bilo. To je znamenje, da podlegajo in radi tega molče. — Tony Shragal.

BEDA SREDI BOGASTVA.

New York, N. J. — (Federated Press.) — V novyorških ljudskih šolah pohaja nad 80 tisoč otrok, ki so podhranjeni in sicer še tako zelo, da so klasiificirani, kot da je njih življenje že na tehnici. Med temi otroci je velika večina pohabljenih, tuberkulosnih in sploš takih nesrečnih otrok, katerih telesna oslabljenost je posledica stradanja. Položaj teh otrok je karakteriziral John J. Lyons, državni tajnik državne New York in predsednik dobrotvorne Lige za šolske otroke, da ti otroci so "na hrani pri bedi". John J. Lyons je izjavil sledenje pomembne besede: "Prepričan sem, da niti eden izmed vsakih 10,000 stanovnikov mesta New York niti ne sanja ne, da je ravno tukaj v temu bogastvu in v krasnem New Yorku obsojenih na tisoče otrok počasni smerti lako. Na tisoče otrok je prisiljenih vsake jutro valed reviščine, v kateri se nahajajo njih starši ali oskrbniki, iti zajtrka v žolju, kjer sedijo pri učni klopi telesno oslabljeni do poldne; včasih dobitje opoldan kako borno kosilce, velikokrat pa tudi ne. Ko pridejo zvečer domov, so vsi sestradi, katerih telesna skrb je grifelj — če ga sploh dobijo. V marsikateri revni delavski kobičici sem videl, kako so otroci in ženski stedili z berško skromno večerjo, da je oče in mož imel več, da se je vzdržal pri moži in bil zmoren za delo, da je lahko skromno preživel svojo družino in jim skrbel za stanovanje.

Na delki se ravnotako vršijo male praske med rebelinimi četami in rednim vojaštvom. Premirje, katerega so podpisali poveljniki obeh nasprotnih strank, se malo ali prav nič ne vpošteva.

Pristati angleško-irske pogodbe se klijub državljanski vojni pripravljajo za prihodnje volitve.

Napadi na banke se še vedno nadaljujejo in iz banke v Charleville so odnesli 18,000 šterlininskih funтов.

KAPITALISTI UGRABILI JAVNA OLJNA POLJA.

(Nadaljevanje s prve strani.) kako je ta družba z glavnico enega milijona dolarjev in z vodjem Harry F. Sinclairjem, ki je zelo "prominent" v stavki, oljnih poljih, katerega so zasegli pri okupaciji javnih polj, so vojaki priborili za barikade. Rebelli so vrtali vredno obleko v bližini oljnih polj. Poskušali so se vredno lastniki sosednjih oljnih polj, da bi vrtali vredno v neposredni bližini, toda vsakokrat sem dobitnik odločno povedal, da bom odposiljal mornariško pehoto v dotični kraj in da bo za vsak vredno male praske med rebelinimi četami in rednim vojaštvom. Premirje, katerega bodo privatne kompanije vrtale, mornariški departement vratil tudi enega, in ak bo privatne kompanije pričele vrtati na vladnem svetu, tedaj bo mornariški departement vratil svoje vredne obleke na ozemlju dotične kompanije.

Prvi vrti se je začel v vredno obleko v bližini oljnih polj, da bi vrtali vredno v neposredni bližini, toda vsakokrat sem dobitnik odločno povedal, da bom odposiljal mornariško pehoto v dotični kraj in da bo za vsak vredno male praske med rebelinimi četami in rednim vojaštvom. Premirje, katerega bodo privatne kompanije vrtale, mornariški departement vratil tudi enega, in ak bo privatne kompanije pričele vrtati na vladnem svetu, tedaj bo mornariški departement vratil svoje vredne obleke na ozemlju dotične kompanije.

Senator La Follette je zahteval v svoji rezoluciji, da naj senat uvede takoj preiskavo in preskrbi

vsa potrebna fakta glede oddaje v najem imenovanega oljnega polja.

Rekel je, da senatna zbornica

in ljudstvo mora biti na jasnom,

na kak način je dobil Harry F.

sinclair in njegova družba v zakup oljnega polja, vredno pol milijarde dolarjev.

"Teapot Dome", ki je zvezna država last v Wyomingu, in kako

so se vredne obleke vredno v neposredni bližini, toda vsakokrat sem dobitnik odločno povedal, da bom odposiljal mornariško pehoto v dotični kraj in da bo za vsak vredno male praske med rebelinimi četami in rednim vojaštvom. Premirje, katerega bodo privatne kompanije vrtale, mornariški departement vratil tudi enega, in ak bo privatne kompanije pričele vrtati na vladnem svetu, tedaj bo mornariški departement vratil svoje vredne obleke na ozemlju dotične kompanije.

Senator La Follette je zahteval v svoji rezoluciji, da naj senat uvede takoj preiskavo in preskrbi

vsa potrebna fakta glede oddaje v najem imenovanega oljnega polja.

Rekel je, da senatna zbornica

in ljudstvo mora biti na jasnom,

na kak način je dobil Harry F.

sinclair in njegova družba v zakup oljnega polja, vredno pol milijarde dolarjev.

Senator La Follette je zahteval v svoji rezoluciji, da naj senat uvede takoj preiskavo in preskrbi

vsa potrebna fakta glede oddaje v najem imenovanega oljnega polja.

Rekel je, da senatna zbornica

in ljudstvo mora biti na jasnom,

na kak način je dobil Harry F.

sinclair in njegova družba v zakup oljnega polja, vredno pol milijarde dolarjev.

Senator La Follette je zahteval v svoji rezoluciji, da naj senat uvede takoj preiskavo in preskrbi

vsa potrebna fakta glede oddaje v najem imenovanega oljnega polja.

Rekel je, da senatna zbornica

in ljudstvo mora biti na jasnom,

na kak način je dobil Harry F.

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preloški Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Prav tega pa sem se bal, zakaj rad sem imel Stepana Trofimoviča. O, kako se mi je storilo, ko je odprti usta in sem začil njegov prvi stavek!

"Gospoda!" je izpregovoril zdajci kakor pripravljen na vse, z malodane trgačno se glasom. "Gospoda! Še davi je ležal pred mano prepovedan letak, kakršne so nedavno trosili po teh krajih, in gotovo že stotikrat sem si zastavil vprašanje: v čem je njegova skrivnost?"

Vsa dvorana je mahoma umolknila, vse pogledi so se obrnili k njemu, nekateri z vidnim strahom. Znal je vzbudit zanimanje s prvo besedo; kar je res, je res. Še izza kulis so molele glave; Liputin in Ljakin sta željno poslušala. Julija Mihajlovna mi je spet pomignila:

"Ustavite ga, naj stane kar hoče, ustavite ga! Je šepnila razburjeno.

Skomognil sem z rameni; kako naj ustavim človeka, če se je odločil na vse? Ah, spoznal sem, kaj hoče Stepan Trofimovič. . . .

"Ehe, o proklamacijah!" se je začul šepet med občinstvom; vsa dvorana se je zgenila.

"Gospoda, razrečil sem to skrivnost. Vsa skrivnost njihovega učinka je v njih — neumnosti." Oči so se mu zabliskale. "Da, gospoda, če bi bila ta neumnost premiljena, z namenom poznajena — o to bi bilo celo genialno! Toda bodimo pravični: oni je niso ponaredili. To je sama gola, naivna in omejena neumnost — c'est la bêtise dans son essence, la plus pure, quelque chose comme un simple chimique. Da je stvar le trohio pampetrage povedala, bi siherni takoj spoznal vse beraštvo te omejene neumnosti. Tako pa si ljudje ne vedo pomoci iz dvoma; nihče ne verja me, da je to tako elementarno bedasto. Ni mogoče, da ne bi bilo nič drugega," si misli vsakde ter išče skrivnosti, jo hoče brati med vrsticami — in niniček je dosegel! O, nikoli še ni bila neumnost delčka toli slavnostne nagrade, deprav je tolikrat gasilušila. . . . Zakaj, en parenthèse, korist neumnosti in najvišjega genija je enaka v usodah človeštva."

"Plesnjivi dovtipi iz štiridesetih let!" je rekel nekdo s skromnim glasom.

Ali bilo je, kakor da se trga plaz za njim; vse je vpilo in hrumeval.

"Ura, gospoda! Predlagam, da nadzavimo neumnosti!" je krčal Stepan Trofimovič, izvajajo v popolni besnosti vso dvorano.

Planil sem k njemu s pretvoso, da mu nalijem vode.

"Stepan Trofimovič, nehajte. Julija Mihajlovna vas roči. . . ."

"Ne, pustite vi mene, brezdelni mladi! Nejški!" se je zadrl nad menoj na vse glas.

Zvezkal sem.

"Mesileurs!" je nadaljeval, "čemu razburjanje, čemu vzklik nejvelje, ki jih ališim! Prišel sem s oljkinom vejico. Zadnjo besedo prinašam, zakaj v tej roči je zadnja beseda pri meni — da se pomirimo."

"Doli ī njim!" so kričali eni.

"Tise, pustite ga, naj pove, svoje red," je vpil drugi del.

Zlasti se je razburjal mladi učitelj, ko je bil inkret začel govoriti, se ni mogel več ustaviti.

"Mesileurs, zadnja beseda v tej roči je splošno odpuščanje. Jas starec, ki stojim na koncu svojega življenja, izjavljam slovano, da veje duh življenja kakor nekdaj, in da živa sila ni usehnila v mladom pokolenju. Navdušenje sedanjih mladih je prav tako čisto in svetlo kakor v naših časih. Le nekaj se je zgordilo: cilji so prestavljeni, eno lepoto je zamenila druga! Ves dvom je nogil ta, kaj je lepšega: Shakespeare ali škorenj, Rafael ali petrolej!"

"To je ovadba!" so rencali nekateri tam zedaj.

"To so zanke!"

"Agent-provocateur!"

"Jaz pa pravim," je vredčal Stepan Trofimovič kakor blazen, "jaz pa pravim, da sta Shakespeare in Rafael višja od osvobojenja kmetov, višja od narodnosti, višja od socializma, višja od mladega pokolenja, višja od kemije, višja akoraj ed vasega človeštva, zakaj ona sta že plod, pravi plod vasega človeštva, mogoče najvišji plod, ki ga sploh more obrodit. Dosegel je oblika lepote, brez katere niti ne bi hotel živeti. . . O Bog!" je plosknil z rokami, "prav tako sem vpil pred desetimi leti v Petrogradu s održakor tu, in ravno s temi besedami; in prav tako niso razumeli nideš, ampak so se amejali in sikal, kakor vi zedaj; česa vam manjka, da me ne morete razumeti, vi mali ljudje! Ali veste, veste li, da brez Angleščine človeštvo je lehko živi, brez Nemečke, brez Rusa je preveč lehko, brez znanosti lehko, brez kruha lehko, le brez lepote edine ne more živeti, ker potem nima več česa početi na svetu! To je vsa skrivnost in vsa zgodovina! Znanost sama ne obstane brez lepote niti minute — ali veste to, vi ki se amejete! — obrne se vam in hlapčevstvo, da še željba ne iztuhata! . . . Ne podam se!" je zoporno kriknil na koncu ter udaril z vso silo po misi.

Toda ko je vredčal on brez zmila in redu, je popuščal red tudi v dvorani. Mnogo jih je skakalo s sedežev, drugi so udriči naprej, bliže k održu. Vse to se je godilo dočas hitreje, nego momem opisati. Nihče ni utegnil braniti mnogici; mogoče tudi nihče ni hotel.

"Dobre je vam, ki imate vasega dovolj, mekušček!" je zarjal tik pod odrom prejšnji semičenik, z nasledo kazč Stepanu Trofimoviču zobe.

Ta ga je opazil ter planil tik na rob.

F. M. Dostojevskij:

Roman v treh delih.

Preloški Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Prav tega pa sem se bal, zakaj rad sem imel Stepana Trofimoviča. O, kako se mi je storilo, ko je odprti usta in sem začil njegov prvi stavek!

"Gospoda!" je izpregovoril zdajci kakor pripravljen na vse, z malodane trgačno se glasom. "Gospoda! Še davi je ležal pred mano prepovedan letak, kakršne so nedavno trosili po teh krajih, in gotovo že stotikrat sem si zastavil vprašanje: v čem je njegova skrivnost?"

Vsa dvorana je mahoma umolknila, vse pogledi so se obrnili k njemu, nekateri z vidnim strahom. Znal je vzbudit zanimanje s prvo besedo; kar je res, je res. Še izza kulis so molele glave; Liputin in Ljakin sta željno poslušala. Julija Mihajlovna mi je spet pomignila:

"Ustavite ga, naj stane kar hoče, ustavite ga! Je šepnila razburjeno.

Skomognil sem z rameni; kako naj ustavim človeka, če se je odločil na vse? Ah, spoznal sem, kaj hoče Stepan Trofimovič. . . .

"Ehe, o proklamacijah!" se je začul šepet med občinstvom; vsa dvorana se je zgenila.

"Gospoda, razrečil sem to skrivnost. Vsa skrivnost njihovega učinka je v njih — neumnosti." Oči so mu zabliskale. "Da, gospoda, če bi bila ta neumnost premiljena, z namenom poznajena — o to bi bilo celo genialno! Toda bodimo pravični: oni je niso ponaredili. To je sama gola, naivna in omejena neumnost — c'est la bêtise dans son essence, la plus pure, quelque chose comme un simple chimique. Da je stvar le trohio pampetrage povedala, bi siherni takoj spoznal vse beraštvo te omejene neumnosti. Tako pa si ljudje ne vedo pomoci iz dvoma; nihče ne verja me, da je to tako elementarno bedasto. Ni mogoče, da ne bi bilo nič drugega," si misli vsakde ter išče skrivnosti, jo hoče brati med vrsticami — in niniček je dosegel! O, nikoli še ni bila neumnost delčka toli slavnostne nagrade, deprav je tolikrat gasilušila. . . . Zakaj, en parenthèse, korist neumnosti in najvišjega genija je enaka v usodah človeštva."

"Plesnjivi dovtipi iz štiridesetih let!" je rekel nekdo s skromnim glasom.

Ali bilo je, kakor da se trga plaz za njim; vse je vpilo in hrumeval.

"Ura, gospoda! Predlagam, da nadzavimo neumnosti!" je krčal Stepan Trofimovič, izvajajo v popolni besnosti vso dvorano.

Planil sem k njemu s pretvoso, da mu nalijem vode.

"Stepan Trofimovič, nehajte. Julija Mihajlovna vas roči. . . ."

"Ne, pustite vi mene, brezdelni mladi! Nejški!" se je zadrl nad menoj na vse glas.

Zvezkal sem.

"Mesileurs!" je nadaljeval, "čemu razburjanje, čemu vzklik nejvelje, ki jih ališim! Prišel sem s oljkinom vejico. Zadnjo besedo prinašam, zakaj v tej roči je zadnja beseda pri meni — da se pomirimo."

"Doli ī njim!" so kričali eni.

"Tise, pustite ga, naj pove, svoje red," je vpil drugi del.

Zlasti se je razburjal mladi učitelj, ko je bil inkret začel govoriti, se ni mogel več ustaviti.

"Mesileurs, zadnja beseda v tej roči je splošno odpuščanje. Jas starec, ki stojim na koncu svojega življenja, izjavljam slovano, da veje duh življenja kakor nekdaj, in da živa sila ni usehnila v mladom pokolenju. Navdušenje sedanjih mladih je prav tako čisto in svetlo kakor v naših časih. Le nekaj se je zgordilo: cilji so prestavljeni, eno lepoto je zamenila druga! Ves dvom je nogil ta, kaj je lepšega: Shakespeare ali škorenj, Rafael ali petrolej!"

"To je ovadba!" so rencali nekateri tam zedaj.

"To so zanke!"

"Agent-provocateur!"

"Jaz pa pravim," je vredčal Stepan Trofimovič kakor blazen, "jaz pa pravim, da sta Shakespeare in Rafael višja od osvobojenja kmetov, višja od narodnosti, višja od socializma, višja od mladega pokolenja, višja od kemije, višja akoraj ed vasega človeštva, zakaj ona sta že plod, pravi plod vasega človeštva, mogoče najvišji plod, ki ga sploh more obrodit. Dosegel je oblika lepote, brez katere niti ne bi hotel živeti. . . O Bog!" je plosknil z rokami, "prav tako sem vpil pred desetimi leti v Petrogradu s održakor tu, in ravno s temi besedami; in prav tako niso razumeli nideš, ampak so se amejali in sikal, kakor vi zedaj; česa vam manjka, da me ne morete razumeti, vi mali ljudje! Ali veste, veste li, da brez Angleščine človeštvo je lehko živi, brez Nemečke, brez Rusa je preveč lehko, brez znanosti lehko, brez kruha lehko, le brez lepote edine ne more živeti, ker potem nima več česa početi na svetu! To je vsa skrivnost in vsa zgodovina! Znanost sama ne obstane brez lepote niti minute — ali veste to, vi ki se amejete! — obrne se vam in hlapčevstvo, da še željba ne iztuhata! . . . Ne podam se!" je zoporno kriknil na koncu ter udaril z vso silo po misi.

Toda ko je vredčal on brez zmila in redu, je popuščal red tudi v dvorani. Mnogo jih je skakalo s sedežev, drugi so udriči naprej, bliže k održu. Vse to se je godilo dočas hitreje, nego momem opisati. Nihče ni utegnil braniti mnogici; mogoče tudi nihče ni hotel.

"Dobre je vam, ki imate vasega dovolj, mekušček!" je zarjal tik pod odrom prejšnji semičenik, z nasledo kazč Stepanu Trofimoviču zobe.

Ta ga je opazil ter planil tik na rob.

F. M. Dostojevskij:

Roman v treh delih.

Preloški Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Prav tega pa sem se bal, zakaj rad sem imel Stepana Trofimoviča. O, kako se mi je storilo, ko je odprti usta in sem začil njegov prvi stavek!

"Gospoda!" je izpregovoril zdajci kakor pripravljen na vse, z malodane trgačno se glasom. "Gospoda! Še davi je ležal pred mano prepovedan letak, kakršne so nedavno trosili po teh krajih, in gotovo že stotikrat sem si zastavil vprašanje: v čem je njegova skrivnost?"

Vsa dvorana je mahoma umolknila, vse pogledi so se obrnili k njemu, nekateri z vidnim strahom. Znal je vzbudit zanimanje s prvo besedo; kar je res, je res. Še izza kulis so molele glave; Liputin in Ljakin sta željno poslušala. Julija Mihajlovna mi je spet pomignila:

"Ustavite ga, naj stane kar hoče, ustavite ga! Je šepnila razburjeno.

Skomognil sem z rameni; kako naj ustavim človeka, če se je odločil na vse? Ah, spoznal sem, kaj hoče Stepan Trofimovič. . . .

"Ehe, o proklamacijah!" se je začul šepet med občinstvom; vsa dvorana se je zgenila.

"Gospoda, razrečil sem to skrivnost. Vsa skrivnost njihovega učinka je v njih — neumnosti." Oči so mu zabliskale. "Da, gospoda, če bi bila ta neumnost premiljena, z namenom poznajena — o to bi bilo celo genialno! Toda bodimo pravični: oni je niso ponaredili. To je sama gola, naivna in omejena neumnost — c'est la bêtise dans son essence, la plus pure, quelque chose comme un simple chimique. Da je stvar le trohio pampetrage povedala, bi siherni takoj spoznal vse beraštvo te omejene neumnosti. Tako pa si ljudje ne vedo pomoci iz dvoma; nihče ne verja me, da je to tako elementarno bedasto. Ni mogoče, da ne bi bilo nič drugega," si misli vsakde ter išče skrivnosti, jo hoče brati med vrsticami — in niniček je dosegel! O, nikoli še ni bila neumnost delčka toli slavnostne nagrade, deprav je tolikrat gasilušila. . . . Zakaj, en parenthèse, korist neumnosti in najvišjega genija je enaka v usodah človeštva."

"Plesnjivi dovtipi iz štiridesetih let!" je rekel nekdo s skromnim glasom.

Ali bilo je, kakor da se trga plaz za njim; vse je vpilo in hrumeval.

"Ura, gospoda! Predlagam, da nadzavimo neumnosti!" je krčal Stepan Trofimovič, izvajajo v popolni besnosti vso dvorano.

Planil sem k njemu s pretvoso, da mu nalijem vode.

"Stepan Trofimovič, nehajte. Julija Mihajlovna vas roči. . . ."

"Ne, pustite vi mene, brezdelni mladi! Nejški!" se je zadrl nad menoj na vse glas.

Zvezkal sem.

"Mesileurs!" je nadaljeval, "čemu razburjanje, čemu vzklik nejvelje, ki jih ališim! Prišel sem s oljkinom vejico. Zadnjo besedo prinašam, zakaj v tej roči je zadnja beseda pri meni — da se pomirimo."

"Doli ī njim!" so kričali eni.

"Tise, pustite ga, naj pove, svoje red," je vpil drugi del.

Zlasti se je razburjal mladi učitelj, ko je bil inkret začel govoriti, se ni mogel več ustaviti.

<p